

SLOVENE

Specijalne cene:
za državo 842,-
za vsake leto aprila 10,-
za pol leta 5,-
za tretje leto 27-60
za vsake mesec 7-60

za tuzemstvo:
pololetno 150,-
mesечно 12-60

Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji 10,-
v tuzemstvu 80,-

Poslanna štev. 50 par.

Cena inseratov:
Ekskluzivna politna vrsta malih
oglasov po 4,- in 6,-
veliki oglas nad 45 mm višine
po 8,-, postana št.
po 12,-

Pri večjem naročilu popust.
Izjava vsek dan izvzemati
ponedeljka in dneva po prazniku
ob 5. uri jutraj.

Mesečna priloga: Vestnik KSK.

Postnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; odprane pisma se ne
sprejemajo. Uredni tel. št. 50, aprava. št. 428.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.
Ljubljana 39.011, Sarajevo 7563, Praga 24.787

Ljubljanski sestanek.

Ako se uresniči tozadevna vest, se češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš na svojem povratku iz Londona in Pariza preko Rima 27. t. m. sestane v Ljubljani z ministrskim predsednikom dr. Pašičem in ministrom za zunanje zadeve dr. Ninčičem, ki prideta v Ljubljano iz Bukarešte, kjer bosta imela važne politične razgovore z ministrskim predsednikom Bratianom. Po ljubljanskem sestanku se dr. Beneš poda v Prago, da poroča o svojem potovanju češkoslovaškemu parlamentu, nakar se čez nekaj dni v Belgradu sestane konferenca strokovnjakov češkoslovaške, jugoslavske, rumunije in kar je še posebno važno, Poljske, katere bo s tem postala čisto formalno, pa dejansko bistveni sočinitelj takozvane male antante. Nekateri hočejo vedeti, da bo pri tem igrala neko vlogo tudi Grčija, kar bi bilo seveda pozdraviti, ni pa še sigurno, kajti zunanje politični položaj te države je z ozirom na njeno še čisto nepojasnjeno razmerje do Turčije še tako zelo zapleten, da ni zelo verjetno da bi mala antanta, v kolikor že predstavlja enotno zunanje politično skupino, mogla napram Grčiji prevzeti kakšne realne in konkretne politične obveze. Toda to za enkrat še ni važno. Važno je, da češkoslovaška, jugoslavska, rumunija in Poljska nastopijo kot en blok, ki bo predstavljal na svetovnogospodarski konferenci za obnovo Evrope v Genovi enakopraven politični činitelj z državami velike antante na eni ter Nemčijo in Rusijo na drugi strani.

O tem, kaj bo dr. Beneš na ljubljanskem sestanku poročal vodilnemu državniku Jugoslavije, kakšen je tisti politično-gospodarski načrt, ki ga misli pri tej priliki predložiti in kakšni so rezultati njegovih razgovorov z Lloyd Georgeom, Poincaréjem in italijansko vlado, o tem so seveda danes mogoče samo še zelo problematične kombinacije.

Dr. Beneš se dozda o tem še ni nič izjavil razun, da je poudaril sledeče smernice svoje politike: Genovska konferenca se mora vršiti, četudi z malo zakasnitvijo, kar gre za gospodarsko obnovo sveta, za epohalni preokret evropske politike, za nujno in neodložljivo stvar svetovnega pomena. Države, ki se bodo te konference udeležile, morajo na njej predstavljati medseboj popolnoma enakopravne faktorje, ki naj rešijo vprašanje gospodarske okrepitve in ozdravljenja Evrope sporazumno, kar se v prvi vrsti nanaša na stališče, ki se ima v Genovi priznati Nemčiji in Rusiji. Glede slednje je Beneš nedvomno za priznanje sovjetske vlade, njegove dosedanje izjave, tiče se Nemčije, pa poudarjajo potrebo, da se vpoštevata njen težki položaj in nezmogljivost rešiti evropski problem brez njenega sodelovanja. Končno pa naglašajo dr. Beneš tudi neobhodno potrebo, da se Francija in Anglija popolnoma sporazume, preden se sestane konferenca v Genovi, da ne bi se tam tvorili dve nasprotujoči si grupi, kar bi mogli Nemčija in Rusija izvrstno izrabiti, da preokrenejo svetovnopolični položaj v smer, ki bi končno mesto do svetovnega sporazuma privredila do novega svetovnega konflikta.

Nemško časopisje je to že izprevidelo in nemško časopisje je tisto, iz katerega se dajo izvajati nekateri seveda danes še ne popolnoma zanesljivi zaključki glede dr. Benešovega načrta. Če so resnične vesti, ki se razširjajo iz Pariza, da je dr. Beneš predložil Franciji pogodbo, glasom katere bi države male antante zavarovale Francijo pred vsakim napadom od strani Nemčije, Francija pa bi seveda malo antanto zagotovila pred vsakim poizkusom ogroziti obstoj takozvanih nasledstvenih držav Avstrije, bi to pomenilo toliko, da dr. Beneš Franciji nudi to, česar ji ne more ali noče nuditi Anglija, vsaj ne v takem obsegu, kakor to želi Francija. Na drugi strani pa si dr. Beneš popolnoma osvaja stališče Anglije glede na to, da se naj Nemčiji odpusti večji del njenih vojnoodškodninskih obvez ali pa da se vsaj njihovo izplačilo Nemčiji bistveno olajša, ter se pridružuje Angliji tudi glede vprašanja priznanja sovjetske Rusije. To bi bil torej način, kako dr. Beneš misli spraviti v

sklad interese Anglije in Francije, ne da bi bili Nemčija in Rusija oškodovani. To stališče je seveda tudi najbolj v skladu s političnimi in gospodarskimi interesi držav male antante, ki bi bile na eni strani s Francijo vred zasigurate pred eventualnimi poizkusi Nemčije in kakšne njene bodoče zaveznice ogroziti verzijski, senžermenski in nejljski mir, na drugi strani bi pa mogle na genovski konferenci izkazati velike usluge tako Nemčiji kakor Rusiji, da premagata veliko gospodarsko krizo, v kateri se te dve državi, (Rusija veliko bolj kakor Nemčija) nahajata in bi s tem seveda bilo ugodeno tudi Angliji, katere se v interesu svoje industrije in svojega brezposelnega delavstva najbolj prizadeva, da se ta kriza premaga. Če je temu res tako, se mora dr. Benešov načrt označiti res kot velikopotezen in za nas same naravnost zgodovinskega pomena, ker bi postali v zvezi z Češko, Poljsko in Rumunijo velesila in bi iz teh držav, katerim bi se mogle sčasoma pridružiti še ostale nasledstvene države Avstrije in morebiti kedaj tudi Bolgarija, mogla nastati kdaj svobodna zveza svobodnih držav srednje, jugovzhodne in severozahodne Evrope.

Da je na tem res nekaj, sledi tudi iz najnovejšega obnašanja sovjetske Rusije. Čičerin, ki je tudi izborni diplomat, je takoj zaslutil, kaj pomeni potovanje dr. Beneša, kojega politične smernice v Moskvi, kjer sedi v imenu češkoslovaške dr. Girs, zelo pazljivo zasledujejo in najbrž tudi dobro poznajo. Zato so začeli ruski krogi zadnje čase iskati stikov s Francijo. Rusija namreč dobro ve, da pomoč, katero ji tako radodarno ponuja Anglija, tudi izhaja iz sebičnih razlogov in da nemški kapital tudi samo zato snuje zveze z angleškimi, da si Rusijo sčasoma zaslužni. Zato bi bilo dobro, če bi se s pomočjo češkoslovaške, mogli izigravati interesi francoskega kapitala proti angleškemu in nemškemu. In da je izmed vseh držav v Evropi edino češkoslovaška odkriti prijatelj Rusije, o tem pač ne more biti nobenega dvoma.

Kot Jugoslovani, ki nam je predvsem na tem, da si naša država pribori v svetu tisti ugled, ki ji gre, da se osvobodijo vsakršne sebične protekcije in odvisnosti, zlasti pa, da se onemogočijo sovražni naklepi Italije in da si zagotovimo mir, iskreno pozdravljamo velikopotezno akcijo gr. Beneša. Obžalujemo le, da je notranjepolična centralistična smer sedanje vlade taka, da je odbila od sebe Hrvatsko in onemogočila ogromno večino slovenskega naroda, tako da ne more država v tem vevlažnem in zgodovinskem trenutku nastopiti nazunaj tako konsolidirana, kakor bi že davnej lahko bila, ako bi ne bila vlada vsilila narodu vidovdanske ustave, ponižala parlament do pasivnega gledavca in vzela nase skrivno za to, da več kot ena četrtina poslancev cele skupščine deloma vodi politiko abstinence, deloma pa je siloma oropana svojih mandatov. Naj bi vlada vsaj v sedanjem trenutku uvidela, kako je nujno potreben sporazum z onimi, ki jih sedanji belgrajski centralizem sili deloma do negativne deloma do ostre opozicijske politike. Če naj se uresniči veliki cilj, katere si je postavil dr. Beneš in katere si bodo, kakor upamo, osvojili tudi vodilni politiki naše države, je nujno treba, da začne tako vlada kakor tudi oni, ki so bili prisiljeni k politiki skrajnega odpora do abstinence in memorandumov, pozitivno graditeljno politiko, kar pa je odvisno v prvi vrsti od vlade, ki naj pride nasproti upravičenim težnjam in zahtevam hrvatskega in slovenskega naroda. To tirja država, koje velika bodočnost zahteva od vlade in strank, da so vsem njeni interesi najvišje merilo delovanja.

Odgoditev genovske konference.

Berlin, 21. febr. Wolff) Francoska vlada je danes izročila nemški vladi spomenico, v kateri naznanja, da je pri italijanski vladi z ozirom na razloge, ki jih je uveljavil francoski ministrski predsednik v svoji spomenici, predlagala odgoditev genovske konference.

Ostra kritika finančne politike in davčnega izžemanja v skupščini.

Belgrad, 21. februarja. (Izvirno) Na današnji plenarni seji narodne skupščine je govoril v imenu jugoslovanskega kluba poslanec dr. Gosar proti dvanajstini za meseca marec in april. Naglašal je, da obstoja brezglavost našega državnega gospodarstva predvsem v tem, da nimamo absolutno nobenega jasnega vpogleda v dosedanje finance in da ministri sami izjavljajo, da so proračuni fiktivni. Še manj vpogleda pa imamo v efekt letnih obračunov, ki se sploh ne polagajo. Nadalje je protestiral proti neenakosti davkov ter navedel posamezne konkretne slučaje z ozirom na neenako obdavčenje v Srbiji in v prečanskih pokrajinah. Baval se je tudi z davki, ki jih morajo plačevati celo navadni delavci. Navedeni konkretni slučaji so osupnili skupščino tako, da je finančni minister vzklikal, da se načrt novega davčnega sistema že pripravlja. Poslanec

dr. Gosar je nadalje dokazoval, da leži vzrok naše slabe valute predvsem v slabem gospodarstvu in finančni politiki vlade. Baval se je nato s političnimi vprašanji ter posegel tudi v vprašanje osvobođenja Hrvatov in Slovencev ter naštel posamezne vzroke, ki so imeli za posledico naše osvobođenje. Dokazoval je, da triletni obstoj naše države še ni dovedel do edinstva in enakopravnosti, čemur so največ krivi tisti, ki so najbolj povdarjali edinstvo. Za tem je govoril o uradniškem in invalidskem vprašanju ter o davčnih bremenih. Dotaknil se je na koncu tudi hrvatskega vprašanja ter naglašal, da je mogoča sanacija sedanjega položaja samo v tem, ko se da avtonomija posameznim pokrajinam in ako se nujno izvede revizija ustave v smislu avtonomističnega programa jugoslovanskega kluba.

Vlada vzdržuje demokratiški list.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Republikanski poslanec Štejević je na današnji plenarni seji narodne skupščine navedel dokaze, da se na državne stroške vzdržuje demokratiški list za Črno goro »Narodna misao«, za katerega se letno izdaja 130.000 dinarjev.

Poročevalec dr. Šečerov je temu ugovarjal, nakar je posl. Štejević podprl svoje navedbe s krepkejšimi dokazi. To odkritje je izzvalo ogorčenje ne samo pri poslancih opozicije, temveč tudi pri radikalcih.

Hrvatski pokrajinski namestnik odstopil.

VZROK: NESPORAZUM MED NAMESTNIKOM IN PRIBIČEVIĆEM TER MARINKOVIĆEM.

Zagreb, 21. febr. (Izv.) Današnja »Večernik« poroča iz Belgrada, da je pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo g. Demetrović podal ostavko na svoje mesto. Ostavka mora priti pred ministrski svet. Ne ve se še ali bo sprejeta. Kot razlog

se navaja nesporazum med pokrajinskim namestnikom in Pribičevićem ter Vojo Marinkovićem, kakor tudi nesporazum radi dvanajstin za marec in april z ozirom na Hrvatsko in Slavonijo.

Jugoslovanski klub proti moratoriju.

DEBATA O DULIBIĆEVEM PREDLOGU.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Na seji finančnega odbora je vlada na hitro roko predložila zakonski načrt o odgoditvi plačil v inozemstvu za valute, ki so boljše od naše. Pred začetkom debate je v imenu jugoslov. kluba posl. dr. Dulibić odločno pobijal ta zakonski načrt, o katerem je izjavil, da je brez vsake podlage, ker manjkajo glavni podatki, po katerih bi se mogle presoditi posledice tega zakona. Odgoditev plačil bi pomenjala oškodovanje naše valute, kredita, gospodarstva in ugleda naše države. Poudarjal je absolutno potrebo, da se moratorij finančni odbor in narodna skupščina informirata o točnih zneskih dolgov v tujih valutah, ker je po časopisnih vesteh soditi, da znašajo ti dolgovi okoli 5 milijonov francoskih frankov. Ako je to res, potem bi Uprava fondov, ki ni nič drugega kakor državni denarni zavod, imela preskrbeti 125 milijonov dinarjev za prvi obrok, ki bi zapadel po 9 mesecih po proglasitvi tega zakona. To bi bilo v mesecu novembru, ko bi po končani žetvi razni spekulantji skušali znižati kurz našega denarja, da bi mogli ceneje nakupiti naše kmetijske proizvode. Tu je treba postopati oprežno, vsled česar predlaga, naj se glede te zadeve odgodi razprava ter pozove finančni minister, da zbere tekom meseca dni popise vseh trgovcev, ki sodijo, da je moratorij potreben. Ti trgovci morajo predložiti izkaz z imenom tvrdke, bivališča, navedbo protokoliranja, vrste dela, datumov neplačanih faktur, zneskov dolgov, imen upnikov, vrste dolžnih valut, vrednosti neprodanega blaga in vrednosti vsega ostalega premičnega in nepremičnega imetja. O tem predlogu se je razvila živahna debata, ki se bo nadalje-

vala še jutri. Finančni minister dr. Kumanudi je naglašal, da ni namen predložene ga zakona favorizirati naše trgovce, temveč popraviti našo valuto. Navajal je, da ta zakon ne bo vplival na naš kredit, ter je izjavil, da so trgovske zbornice v Franciji in Angliji v lastnem interesu zadovoljne s tem zakonskim načrtom, da obstoja nevarnost za banke, ki so kreditirale, ako bi se zakonski načrt ne sprejel.

Poslanec Pušenjak je v svojem odgovoru zahteval odgoditev razprave o tem zakonu in točne podatke o dolgovih. Čudi se, da se hoče tako važno vprašanje reševati na tako hiter način, da si se o njem govori že nekaj mesecev. Treba je vendar zaslišati mnenje vseh merodajnih gospodarskih krogov. Dvomi, da bi se s tem zakonom zboljšala naša valuta, pač pa se nasprotno boji, da bo še padla, ker je moratorij tudi v vojnem času zelo neugodno vplival na gospodarske razmere onih držav, ki so ga uvedle. Trgovske zbornice v Franciji in Angliji morajo biti v svojem lastnem interesu sporazumne s moratorijem, vprašanje pa je, če je to tudi v našem interesu. Z ozirom na izjavo finančnega ministra, da obstoji nevarnost za banke, ki so kreditirale, sumi govornik, da je predlog samo zavarovalni zakon za banke.

Belgrad, 22. februarja. (Izvirno) Na seji finančnega odbora je njegov predsednik demokrat dr. Veljković prišel v protislovje z izjavami finančnega ministra dr. Kumanudija, ki je prevzel nevhvaležno vlogo, zagovarjati spekulacije belgrajskih trgovcev, četudi na škodo države.

Katastrofalen padec naše valute.

Curib, 21. februarja. (Izv.) Na današnji borzi je vsled nameravanega zakona o moratoriju, ki ga je predložil jugoslovanski finančni minister dr. Kumanudi na-

rodni skupščini, padla jugoslovanska krona od 1:65 na 1:55.

VILNA SE PRIKLOPI POLJSKI

Gdasko, 21. febr. (Izv.) Deželni zbor v Vilni je s 96 glasovi (šest poslancev ni glasovalo) sklenil, da se vilnsko ozemlje priklapi Poljski.

PROTI TAKSAM NA PREVOZNA SREDSTVA.

Belgrad, 21. februarja. Poslanci Žebot, Stanovnik in Brodar so izročili finančnemu ministru spomenico, v kateri zahtevajo ukinjenje taks za prevozna sredstva kmetov in obrtnikov na deželi. Finančni minister je izjavil, da taksa na prevozna sredstva še ni uvedena.

DEPUTACIJA BELGRAJSKIH DELAVSKIH DEPUTACIJ V JUGOSLOVANSKEM KLUBU.

Belgrad, 21. februarja. (Izvirno) Danes se je zglasila v Jugoslovanskem klubu deputacija belgraskih delavskih organizacij s prošnjo, naj jih klub zaščiti proti nasiljem belgrajskih kapitalistov, ki posledno rušijo delavske organizacije in ne priznavajo delavcem pravice organiziranja. Tajnik kluba je obljubil preganjanim delavcem pomoč kluba. Deputacija je izjavila, da se obrača na Jugoslovanski klub, ker je s svojim dosedanjim delom pokazal požrtvovalen trud za delavske pravice.

IZBORNO GOSPODARSTVO MINISTRA PUCLJA.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Kmetijsko ministrstvo je sporočilo češkoslovaški vladi, da bo v kratkem prišla na Češkoslovaško komisija v svrhu nakupa jare pšenice za seme. Minister za kmetijstvo Pucelj je dobil v ta namen kredit 16 milijonov kron, ki mu ga je odobrila ministrski svet, da nakupi seme za one kraje, kjer je suša uničila žetev. Kmetijsko ministrstvo bo plačalo z ozidrom na kurz češkoslovaške krone 90 do 100 jugoslovanskih kron za kilogram pšenice, medtem ko bi se moglo dobiti v Banatu žito za seme po 18 K za kilogram. Pri tem pa bi se prihranili tudi stroški za daljši transport in stroški za komisije.

UPOKOJEN POVERJENIK.

Zagreb, 21. febr. (Izv.) »Večer« javlja iz Beograda: Minister za prosveto je vpoštoval dr. Tugomerja Alaupoviča, poverjenika za prosveto in vere pri pokrajinski upravi v Zagrebu.

ODLIKOVANJE KULTURNIH DELAVCEV.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Ministrstvo za prosveto je izdelalo seznam zaslužnih kulturnih delavcev, ki bodo povodom poroke kralja Aleksandra predlagani v odlikovanje.

POTRJEJENA SMRTNA OBSODBA DRAŠKOVIČEVEGA MORILCA.

Zagreb, 21. febr. (Izv.) Kakor je znano, so zagovorniki v procesu proti atentatorjem na pokojnega ministra Draškovića vložili zoper sodbo priziv in ničnostno pritožbo. Stol sedmorice je potrdil smrtno kazen, izrečeno nad Alijagićem, dočim je znižal Čolakoviću, Lopašiću in Petroviću kazen od 17 let na 12, a Stankoviću zvišal kazen od dveh na tri leta. Sklep je bil nedavno naznanjen obtožencem, od katerih se nahaja Alijagić še vedno v zaporih zagrebskega sodnega stola, a ostala četvorica v Lepoglavi. Po zakonu se ima smrtna obsodba izročiti kralju v pomiloščenje.

OMEJITEV PRISELJEVANJA V AMERIKO PODALJŠANA.

Washington, 21. febr. (Izv.) Reprezentativna zbornica je sklenila, da se zakon o omejitvi priseljevanja podaljša do 30. junija 1923.

NEMSKI NOVINARJI OBISCEJO JUGOSLAVIJO.

Zagreb, 21. februarja. (Izvirno) Berlinski novinarji in književniki priredijo

letos poleti turnejo po naši državi. Pri tej priliki se hočejo spoznati z našimi prirodnimi krasotami ter z našimi industrijskimi in gospodarskimi napravami. Novinarjem in književnikom se pridruži tudi več uglednih nemških industrijcev. V prvi vrsti si ogledajo našo Dalmacijo, potem pa Bosno in tudi Zagreb. Izlet nemških novinarjev in književnikov ima čisto kulturne svrhe. Udruženje nemških novinarjev in književnikov se je obrnilo na naše pristojne oblasti s prošnjo, naj jim gredo na roko pri tej poučni turneji. Oblasti so tej prošnji radevolje ustregle in izdale potrebne odredbe.

PREMESTITEV BRATISLAVSKE UNIVERZE V PEČUH.

Bratislava, 21. febr. (Izv.) Mažarska vlada je končnoveljavno sklenila, da se univerza, ki je bila prej v Bratislavi premesti v Pečuh.

NOVA REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

Vigo, 21. febr. (Havas) Razširjajo se govorice, da je na Portugalskem izbruhnilo novo revolucijsko gibanje. Podrobnosti še niso znane.

IZJEMNO STANJE V EGIPTU.

Kairo, 20. febr. (Havas) Govore, da bo izdana proklamacija, ki bo določala, da bo vsak Egipčan, ki bi nosil brez dovoljenja strelno orožje, obsojen na smrtno kazen.

IRCI UBIJAJO ANGLEŠKE ČASTNIKE.

Dublin, 20. febr. (Havas) Danes sta bila v bližini Dublina ustreljena dva častnika britanske vojske.

IZGREDI V ANGLEŠKEM PREMOGOVNIKU.

Cardiff, 21. febr. (Havas) V nekem premogovniku je došlo do izgrediv. Okna in oprava poslovnih prostorov so bila razbita. Ravnateljstvo so izredniki zaprli v urad. Več kot dvatisoč rudarjem je bilo prepovedano, da bi začeli delati.

OBRESTOVANJE FRANCOSKIH ZAKLADNIC.

Pariz, 20. febr. (DunkU) Agence Havas doznava, da razmišlja finančni minister Lasteyrie o znižanju obrestovanja zakladnic. Znižanje bi znašalo začasno 0,5% in bi se pričelo šele po zaključku sedanje emisije narodnih kreditnih bonov. Minister namerava nato zopet dovoliti prostost rentnemu trgu, čim bo smatral, da je prišel za to ugoden čas.

Nekaj misli k načrtu ljudskošolskega zakona.

Šola naj je državna.

Tako pravi Radojevič in tudi vse naše učiteljstvo. Prav! Pristavljamo pa, da samo dotlej, dokler se v državnih šolah vzgaja po namenih ljudstva. Na vsak način pa imej ljudstvo v demokratični dobi in v demokratični državi vsikdar pravico snovati tudi zasebne osnovne šole, ki jim mora biti končni smoter vzgojiti vrle ljudi in državljane. Zasebne šole bi morale s stališča konkurence na umstvenem poprišču pozdravljati z veseljem in jim celo pomagati do razmaha. Res je, da take šole, če bi se namnožile preveč, tangirajo nekoliko korist vestnega državnega učiteljstva, ali koristi naroda, države je nad stanovsko! Pa tudi s stališča svobode jim moramo pri-

* Glej »Slovenca« št. 34, 35.

znati opravičenost. V nekaterih državah umevajo svobodo celo tako daleč, da zasebne šole država podpira tako, kakor državne. To je tudi pravično. Enake dolžnosti, enake pravice vsem državljanom! Da naj je pouk po vsej kraljevini SHS brezplačen, splošen in obvezen v zakonitih mejah, je samo po sebi umevno. Obvezen v toliko, da učenci morajo nekam v šolo, a v kakšno — odločajo naj starši. So tudi ljudje, ki zahtevajo v zmislu starega avstrijskega zakona, da naj bi se otrok lahko poučeval doma, čemur pa mi pritrditi ne moremo iz raznovrstnih vzrokov. Ni najmanjši ta, da je človek družabno bitje in vzgojiti ga za družbo je mogoče le v družbi, t. j. v šoli. Priznamo pa, da s tem nazorom pridemo nekoliko navskriž z zahtevo po svobodi, ki pa sme seveda segati le tako daleč, da ni v kvar posamezniku, še manj pa seveda celoti. Tak način pouka v socialni dobi ni več na mestu.

Joško Čopič:

Vprašanje bližnjega vzhoda.

II.

Turško stališče.

Ne poznamo dnevnega reda za konferenco v Parizu. Ali bo šlo samo za zavezniško posredovanje v turško-grškem konfliktu ali pa namerava rešiti vsa vprašanja bližnjega vzhoda.

Ako je edini namen konference rešitev grško-turškega konflikta, ako gre samo za posredovalno akcijo med vojujočima se strankama, potem se naša zahteva glasi tako-le: Popolna in predhodna evakuacija turških teritorijev in zaveza od strani Grške, da popravi škodo, ki jo je povzročila.

Grčija nima nikakega prava zagospodarovati nad Smirno. Naslanjajoč se na lažne statistike, spoznane kot take i po zavezniških misijah, se sklicuje na neresnična dejstva.

Smirna ne more biti ločena od Anatolije, ker tvori njen integralni del z gospodarskega in etniškega stališča.

Po turških in evropskih statistikah je v Smirni in v bližnji pokrajini 80 odstot. turškega prebivalstva, proti 15 odstot. Grkov in 5 odstot. drugih narodnosti. 95 odstot. realitet je last Turkov. V Smirni sami se razmerje ne razlikuje veliko. Grki ne tvorijo več kot 20 odstot. celotnega prebivalstva, vsehvi Turke, Izraelite, Armentce in druge. Poudariti je treba, da v Smirni bivaajo Grki niso avtohtoni, ampak trgovci, naseljeni komaj 60 let.

Zahtevati suvereniteto nad Smirno je torej nekaj, česar Grki nikakor ne morejo pred svetom zagovarjati. Z isto pravico bi mnogi zahtevali sredozemske obale, kjer so naseljeni Grki. In ker čutijo slabo stran svojih zahtev, so končno pristali na vzpostavitev režima, ki bi obstojal v tem, da ostane Smirna pod normalno in fiktivno suvereniteto Turčije, da pa vlada nad njo grški guverner, ki bi pospešil helenizacijo teh krajev. Taka rešitev bi prisilila Turke, da ne bi nikdar odložili orožja.

Smirna je edina luka Anatolije. Oropati jo te luke, bi bilo isto, kakor da bi Franciji vzeli Marseille. Zakaj torej iskati modus vivendi, ko je rešitev problema na podlagi pravičnosti tako enostavna!

Smirna mora ostati turška brez vsake omejitve, sicer Turki ne sprejmejo posredovanja in kri bi morala iznova teči.

O manjšinah ne samo v Smirni, ampak po celi Turčiji govori narodni pakt:

Člen V. Pravice manjšine bodo slovele na isti podlagi kakor one, ki so določene po konvencijah med ententno, njihovimi nasprotniki in nekaterimi zavezniki.

Na drugi strani smo trdno prepričani, da bodo turške manjšine v bližnjih krajih živale iste garancije.

Toda želeli bi, da bi zavezniki vpoštevali prav resno zadnji odstavek našega pakta in da bi se Grčija formalno zavezala, da bo dala iste pravice ne srečnim manjšinam v Grčiji in jih tudi žuvala in spoštovala.

• • •

Istotako malo so opravičene grške zahteve po Traciji. Turško prebivalstvo je v velikanski večini: 79 odstot. Turkov, 13 odstot. Grkov in 8 odstot. Bolgarov in drugih. 84 odstot. realitet je last Turkov. Odgovarjajoč na kritiko opozicije l. 1913., zakaj je popustil del Tracije, je Venizelos izjavil v parlamentu, da je grški element v Traciji maloštevilčen in da je velika večina prebivalstva turška. Ali se razmere sedaj morda izpremenile?

Sicer pa je tudi Lloyd George sam govoril v poslanski zbornici 5. januarja 1918. mi se ne bomo rimo, da bi vzeli Turkom njih prestolico, niti bogatih pokrajin v Mali Aziji, niti Tracije, kjer prevladuje turška rasa.

Zapadna Tracija je tudi turška. Vpoštevaajo politične razmere je narodni pakt sestavil glede te pokrajine sledeči člen:

Člen III. Statut zapadne Tracije mora sloneti na prosto izraženi volji njenega prebivalstva.

Kar pa tiče splošni mir in končnoveljavno uređitev vseh nerešenih vprašanj glede bližnjega orientata, je naše stališče zopet jako preprosto. Turčija zahteva le priznanje gospodarske in politične neodvisnosti, kakor stoji v členu VI. narodnega pakta, ki pravi:

Da osiguramo naš narodni in gospodarski razvoj in dotiramo državo z modernejšo opravo, smatramo podpisnici tega pakta vživanje popolne neodvisnosti in akcijske svobode kot conditio sine qua non narodnega življenja.

Radi tega se upiramo vsaki pravni ali finančni omejitvi, ki bi ovirala naš narodni razvoj.

O situaciji ožin govori

Člen IV. Varnost Carigrada, prestolice cesarstva, sedeža kalifata in otomanske vlade, kakor tudi varnost Marmarskega morja morajo ostati izven debate. Vlada pa stopi prav rada v pogovor radi eventualne otvoritve ožin svetovni trgovini in mednarodnemu prometu.

Turčija ima dolgove in jih tudi priznava. Zadostna garancija za to je dejstvo, da je Turčija priznala tozadevno konvencijo tudi tekom svetovne vojne, Sicer pa je finančno stanje države v primerj z drugimi prav zadovoljivo. Celotni dolg ne presega 90 milijonov turških lir. Ta vsota je pač majhna v primeri z milijardami dolgov drugih držav.

Radi tega je neumevno, kako je mogel biti v sevrški pogodbi govor o finančni kontroli Turčije. Turčija ni tako blizu pogina. Tekom 10 let vojne je dokazala svojo življensko silo in energijo, pred kojo se je vklonil celi svet. Današnja Turčija ni večerajšnje otomanske cesarstvo s svojimi pokrajinami od Bosne do Adena, od Kavkaza do Tripolitane in z neštevilnimi narodi, ki so tvorili jedro njene slabosti.

Cesarstva ni več, ni več bolnika... Na njegovo mesto stopa ponosen mladenič, ki stoji dobro na nogah. Predstavlja sicer okrnjeno, vendar pa utrjeno Turčijo. Njen cilj je posvetiti se mirnemu delu v popolni gospodarski in politični neodvisnosti.

Izpopolnjujoč to nalogo bo ojunačila Turke, ki so odločeni rajši umreti kot svobodni možje, kakor pa živeti kot sužnji. Tako se glasi izjava turškega delegata iz Angore.

France Žvenkelj:

Frenk Spodobnik gre snubit.

Pred petnajstimi leti je odšel v Ameriko, kar tako nalašč. Tedaj je še nosil zakrpan havelok, nakovane čizme in čikal je. Ko ni v deželi Koromandij naletel na pečene ptice, ki same frče v lačna usta, si je zavihal rokave, pljunil na roke, prijel za kramp in ga gonil z vehementno silo, dokler se ni dogal do krasne farne, do lastnega avtomobila in še do sto in sto prijetnih reči, ki jih nudi ta dežela vsem, ki pozvanjajo z dolarji.

Kljub vsemu pa se mu je zahotelo po dveh rečeh: Po domovini in ženi. Zato se je vrnil — pozdravit domovino in poiskati si ženo.

Dasi so mu splošno zatrjevali, da pod milim Bogom ni nobenega kotička več praznega v Ljubljani, da niti miška ne bi dobila nove luknje, če je že nima, so se mu že ob prvi hiši odprla vrata v ljubko sobico, kakor hitro je gospodinja zaslislala cinglanje dolarjev v njegovem žepu. Kot farmar je ljubil ponoči mir in zato ni iskal sobe sredi velikomestnega ljubljanskega hrupa, ampak se je utaboril v trnovskem predmestju v ulici Podkovanega karpa številka 1. To je namreč tista srečna ulica, kamor ne zaide nikoli ne stražnik, ne zadovoljni Kranjci, ki pelje barčico iz mesta, ne nezadovoljni politikon hudo naprednega kalibra, ki jezdari na okomatanem klerikalnem zmaju, tudi pobožni romar ne, ki bi glasno napletal svoje molitve, še celo

viteški naraščaj, v trdovratnem, stoletnem boju z vsemi jablanami in hruškami si ne domisli, da bi šel rabutat v to ulico. V tem tišem zavetju se je torej nastanil Frenk Spodobnik, pravi gentleman z ameriške farne.

In kakor mu je dolar odprl lepo stanovanje, tako ni bila samo njegova resnična eleganca in pravo gentlemansko vedenje, ampak pravzaprav dolar tisti zlati ključek, ki mu je odprl na stečaj toliko src hrepečih nevest, da je bil navsezadnje tako zbežan, da ni vedel, kam bi bil smuknil. Toda prebrisaneč je navsezadnje vendarle pravo srce iztuhtal: pa ne v sredi mesta, morda tam na voglu pošte, ne, ampak v predmestju sv. Petra.

In tja se je napravil danes na dan prvega zimskega štčipa.

Vstal je eno uro prej kot sicer. V copatah je drlinal semintja po sobi in izbiral obleko, ki si jo je bil razstavil po mizi, po postelji, po stoleh. Ni bila lahka izbira. Zakaj farmer Frenk Spodobnik ni imel prav čisto nič naših vsposbudnih navad in manir, da hodimo, kar nas je resničnih patriotov, narobe obrnjeni na promenado, da sipljemo s pomočjo krojačevega likalnika, ki nam preganja napuh z izbuhlih hlačnih kolen, občinstvu pesek v oči in da nas ni čisto nič sram oguljenih komolcev, dasi nismo kvartopirci. Zato ni čuda, da je potratil celo uro prikrašćanega počitka za odločitev. Ko se je pa odločil in oblekel, je stopil tak čez prag, da je gospodinji padel lonec iz rok, ko je zagledala Frenka in da

je bilo njeno začudenje tako veliko, da je obstala z razprostrtimi rokami in odprtimi usti na pragu, ne da bi le količkaj zaklela zaradi ubitega lonca.

Frank je prišel iz ulice Podkovanega karpa še dosti srečno do trnovskega novega mostu. Tam se je prvič razjaril.

Goddam! se je jezil po angleško. Pogledal je lakaste čevlje — in spet na most. Ob strani so ležale krogle gramoza natančno takega, kakor ga privlačijo plazovi izpod Triglava na Velo polje. Preko te lavine bi se še šlo v nakovanih kvadririh, toda moji novi lakasti — hat's fearful. In po sredi? Tremska koleša so zajedla dve globeli, ki sta polni tekočega močnika. Obupal je in jo zavil na desno pod kostanj, da je prišel na leseno brvico pred Petelinom in tam po ovinku otel sijaj svojih nog.

Na Emonski se je zamislil v odprto vodmatsko srce, ki gotovo nemirno poskačuje in trepetaje čaka velikega dogodka. Počasi je stopal ob starodavnih plankah ves sam vase pogreznjen.

Hipoma pa ga nekdo zagradi za široki rokav njegovega ranglana. Get out! Proč! je zavpil. Toda nesramnež se ni zmenil za njegov klic ne za angleški in ne za slovenski. Kaveljček bočeče žice, ki je visela s planke je hladnokrvno tičal v njegovi suknji in le Frenkova prava gentlemanska obzirnost mu je otela rokav s tem, da je z veliko vpludnostjo odpel kaveljček in se rešil žice. Ob tem delu ga je nagovorila izpodbrečana krakovska dekla, ki je tirala ročen voziček pred seboj: »Ali vas je rav-

snil? To delajo ti presneti mulci, ki ne pustijo ničesar v miru. Meni je tudi že pluzno raztrgal. Ha-ha-ha! In je šla veselo dalje.

Frenk jo je ves mrčezen pogledal izpod čela in molčal. V srcu pa ga je trla togota zavoljo vseh teh skalnatih, blatnih in žičnih ovir, s katerimi se mu je boriti na poti do na stečaj odprtega srca svoje neveste. Vštric krakovske kapelice »Marije dobrega dejanja« se je umiril ter se spodobno odkril. Ob tej kapelici je vselej storil to že tedaj, ko je še čikal po Ljubljani in se bosopet — potepal po Mestnem logu. To pot se je pa nameril, da spusti na dober namen v puščico srebrni dolar. Ob tej kretnji preko ceste je opazil dva paglavca, ki sta na novo pobeljeni zid vsa zamišljena pisala. Frenk je obstal in počakal.

»That's fine!« je godrnjal izpod pristriženih brčic. »Na zid čečkajo smrkavci! Na novo pobeljeni zid! Kakšna šola pa je to?«

Stopil je fantičema za hrbet.

»Kaj pišeta?«

»Preberite, če znate!«

Napisala sta s cirilico: »круна«.

Frenk pa je bral: »kruha«.

Paglavca sta planila v smeh, da sta se tolkla ob kolena, nato sta mu pa pokazala jezic in stekla.

»Son of a bitch!« je sikal za njima Frenk, spustil dolar v puščico in šel dalje. Spet se je zamislil, gledal v tla, da se je ognil vsake lužice zavoljo »sijajnih« čevljev in se ni zmenil za nobenega pasanta več.

(Dalje sledi.)

Politične novice.

† Seja vodstva SLS. V torek, 21. febr. je pod vodstvom načelnika dr. Korošca, zborovalo v Ljubljani na skupni seji načelstvo in vodstvo SLS. O političnem položaju in taktiki Jugoslovanskega kluba je podal izčrpano poročilo dr. Korošec. Po obširni in temeljiti debati so zborovalci vzeli poročilo na znanje in izrekli Jugoslovanskemu klubu soglasno zaupnico. Soglasno se je tudi konstatiralo, da so strankine organizacije v najlepšem redu.

† G. Pucelj na samostojnem shodu zastražen od orožnikov. G. minister Pucelj je prišel iz Beograda zopet pogledat v Slovenijo in se je podal v nedeljo v Slov. Bistrico pri Mariboru, da tam iznova utrdi zvezo z demokrati in potolaži dr. Kukovca. Shod je bil namenjen za pristaše iz cele Štajerske. Toda obisk je bil naravnost klavnen, ker se bili od 500 navzočih vsaj dve tretjini pristašev SLS. Za predsednika shoda je bil izvoljen pristaša SLS, ki pa je bil nasproti g. Pucelju silno prizanesljiv ker je videl v dvorani razarjeno množico, pred katero so ministri stražili na govorniškem odru štirje orožniki. G. minister sploh ni mogel razviti nobenega govora in se je grozno jezil ter so iz njegovih ust padale ministrske besede, kakor živina itd.

† Pismo Hercigonje ni falsifikat. Tako z vsem poudarkom ugotavlja g. Stojan Protič v »Radikalu« z dne 19. t. m., kjer piše: »Zdaj moremo tudi povsem zanesljivo reči, da je ta roka (ki je pisala pismo g. Pribečeviću, op. ured.) Hercigonjina.« Nadalje izraža slutnjo, da je v pismu s kratko B. mišljen najbrž Dušan Bogdanović, ki je bil nekaj časa v ministrstvu notranjih del, ko je bil Pribečević minister in ki je eden najzanesljivejših njegovih prijateljev. Pismo je spisano celo od ene roke s podpisom vred. V splošnem interesu, ne samo za g. Pribečevića osebno, bi bilo, da se izkaže tisto mesto o pokojnem Draškoviću v pismu Hercigonje kot natančno in neresnično v dotičnem strašnem smislu. Ali kar se more in sme sedaj reči povodom tega pisma in tega mesta v pismu, je to, da je zelo težko i za deželo i za g. Pribečevića, ki zavzema v tej zemlji najvišje mesto svetovalca krone, ko dovede on sebe v položaj, da so ljudje postavljeni pred ta dilema: ali da imajo pred seboj monstrum človeka ali politično tako kratkovidnega človeka, tako neskrupuloznega, tako bolesto domišljivega in megalomansko razpoloženega, da samega sebe privede v položaje in vezi, ki ga morajo na vsak način izpostavljati vsemogočim sumnjam in obtožbam. — Tako sodi g. Protič.

† »Učiteljski Tovariši« se zgraža v svoji 7. št. z dne 16. februarja t. l. nad onimi župani in svetovalci v nekaterih sodnih okrajih, ki so se izrekli proti postavki za okrajno učiteljsko konferenco. K temu nimamo dostaviti drugega nego to, da so te konference res nepotrebne, če se bo na njih od šolnikov, ki stoje na višku, podajala taka abecedarska pedagogika itd. kot se je to v letu 1921. po nekaterih okrajih. Mesto da rentiči čiča iz Frančiškanske ulice nad župani in svetovalci, naj zarentiči raje nad onimi, ki še danes nočejo razumeti, da ima naše učiteljstvo — proračunano na dobro valuto — komaj polovico one plače, o kateri je čiča iz Frančiškanske ulice vedno kričal, da se ob nji ne da ne živeti ne umreti. In sedaj? Še ust si ne upa odpreti! Ko pa se razmere izpremenijo, in bodo črke GJD pomenile toliko kot so pred vojno, pa bo rentičil čiča iz Frančiškanske ulice tako, da se bo kar kadilo. To smo abeležili samo zaradi tega, da bomo videli, če smo prerokovali prav.

† Minister Marković za sporazum s Hrvati. V reviji »Novi život«, ki jo izdaja zunanji minister dr. Ninčić, je izšel članek ministra pravde dr. Markovića, ki govori o razgovorih in pogajanjih srbskih strank s Hrvatskim blokom, ter pravi, da ti razgovori in pogajanja pomenjajo, da se sprejema vse, kar zahteva druga stran. Vsa modrost rešitve političnega položaja leži v tem, kdo bo ponudil roko in zahteval pogajanja. Na koncu pravi, da bodo morale srbske politične stranke uvideti, da je treba končno izvesti sporazum s Hrvati.

† Proti komunistom. Zagrebško policijsko ravnanje je razpustilo Medjusavezni sindikalni odbor v Zagrebu. Prepovedalo je vsako delovanje z motivacijo, da sestanek tega odbora, ki ga je imel pred kratkim, ni bil policijski prijavljen. Kot nadaljnji vzrok navaja policijsko ravnanje, da so njegovi delegati predstavljali saveze, ki niso obstajali, ali pa ki so bili organizirani v Glavnem radniškem savezu, in pa, ker so se sestanka udeležile tudi osebe, ki so se pred obznanom udeleževale kot komunisti, in ki ne nudijo zadostnega jamstva, da ne bodo propagirale komunistične ideje.

† O avtonomiji Slovaške je glasom »Občanskih Novin« napisal v »Slovaku« profesor dr. Vojtech Tuky daljši članek, v katerem razpravlja, če je vprašanje avtonomije Slovaške sploh notranjepolitično

vprašanje. Člankar pravi, da je zakonski načrt za avtonomijo Slovaške, ki ga je predložila slovaška ljudska stranka, zelo lepa bratska gesta in da je od Čehov samih odvisno da-li bodo lepega dne poklicani pred sodni stol celega sveta ali ne... Dr. Tuha označuje predloženo načrta za zgodovinski dogodek in pravi: »Svojo avtonomijo si pojdemo iskati tja kjer ste pokopali našo narodno bitnost: v mesto mirovni pogodbi, v Pariz. Pariz mora popraviti greh, ki ga je zagrešil nad slovaškim narodom, nad človečanstvom s tem, ker je obsodil slovaški narod k smrti.«

† Konec zimskega zasedanja češko-slovaškega senata. Kakor poroča »Čech«, je bilo zimsko zasedanje senata 17. t. m. končano. Senat je zelo marljivo delal in je v predzadnji seji rešil 25. v zadnji pa 17. zakonskih načrtov.

† Pomladansko zasedanje češkoslovaškega parlamenta bo sklicano dne 28. marca. O delovnem programu še ni točnejših podatkov.

Dnevne novice.

— Slovesna zaroka našega kralja. (Bukarešta, 21. febr. (Izv.) Kralj Aleksander je včeraj ob enajstih dopoldne dospel v Bukarešto v spremstvu ministrskega predsednika Pašića, ministra za zunanje posle dr. Ninčića in ostale suite. Na kolodvoru ga je pričakovala vsa romunska kraljeva obitelj z velikim spremstvom. Pozdrav je bil zelo prisrčen. Kralju Aleksandru so se poklonili romunski dostojanstveniki. Bukareški župan ga je pozdravil s prisrčnimi besedami, rekoč, da je srečen, ker more v imenu romunske prestolice pozdraviti junaškega kralja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Rekel je, da je prebivalstvo Bukarešte ponosno, da ga more sprejeti in imeti v svoji sredi. Ponudil mu je po starem običaju kruha in soli. Kralj Aleksander je povzeli košček kruha in par zrnov soli. Potem, ko je bilo predstavljeno obojestransko spremstvo, so pred vladarjem korakale na kolodvoru postavljene častne čete. Sledil je sprevod do glavne cerkve po glavnih ulicah, ki so bile okrašene z zastavami v romunskih in jugoslovanskih barvah in z zelenjem. V katedrali je bilo kratko bogoslužje. Nato se je kralj Aleksander odpeljal z vsem spremstvom v palačo Cotroceni. — Ob sedemnajstih je bila v dvorcu Calea Victoria slavnostna večerja, katere so se udeležili kralj Aleksander s spremstvom, romunska kraljeva dvojica z vsemi člani kraljevske hiše, romunski ministri, člani parlamenta, župan in bivši ministri, nakar je sledila oficijelna zaroka kralja Aleksandra z romunsko princezino Marijo in sta se izmenjala zaročna prstana. Zvečer je dal romunski minister za zunanje stvari galavečerjo na čast jugoslovanskim državnikom Pašiću in dr. Ninčiću. — Danes dopoldne je bil pregled bukareške posadke. Opoldne je bil na dvoru slavnostni obed, popoldne pa koncert. Bukarešta se je slovesno pripravila za sprejem visokih gostov.

— Položnice smo priložili vsem našim cenjenim naročnikom, ki imajo kaj zastanka na naročnini ter jih vljudno prosimo, da čim prej dološijo zaostalo naročnino, ker jim sicer s 1. marcem list ustavimo. — Tržič. Na pustno nedeljo priredi »Orel« v Tržiču predpustno burko: »Babilon«, na katero opozarjamo občinstvo, če se želi zopet enkrat počeno nasmejati! Vsem je še dobro v spominu burka »Davek na samec« in v »Babilonu« ni nič manj smeja.

— Češka mladina v Jugoslaviji. Letošnje poletje priredi češkoslovaška mladina nekaj poučnih potovanj po Jugoslaviji. Za Velikonoč pridejo na naš jug dijaki trgovske šole v Banjski Bistrici na Slovaškem. Pri tej priliki posetijo Ljubljano, Zagreb in Belgrad. Namen njihovega potovanja je, spoznati se z našimi gospodarskimi in trgovskimi institucijami. Kasneje pridejo dijaki nekaterih drugih češkoslovaških šol, zlasti srednješolskih zavodov.

— Zimski športni dan v Planici. Inšpektor drž. železnice nam poroča: V nedeljo, dne 26. februarja t. l. se vrši v Planici zimski športni dan. Da se ustreže želji občinstva, bo odpeljal ta dan osebni vlak 917 iz Planice namesto ob 15. uri 54 minut šele ob 17. uri.

— Društvo uradništva denarnih zavodov Slovenije v Ljubljani. Društvo bančnih uradnikov za Slovenijo je imelo dne 17. febr. svojo 1. redni občni zbor, na katerem je sprejelo svoja pravila v toliko, da imajo pristop v društvo uradniki vseh denarnih zavodov in je temu primerno spremenilo tudi ime v »Društvo uradništva denarnih zavodov Slovenije v Ljubljani«.

— Šerifli. Dne 11. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor Zveze šoferjev Slovenije. Zunanji šoferji, ki žele pristopiti, dobijo informacije na Rimske cesti št. 11.

— Golufije s ponarejenimi čelki. Več bank v Sloveniji je bilo ogojčanih s ponarejenimi čelki »The Union Trust Company First Office Cleveland (Ohio)« za skupno vsoto nad 700.000 naših kron.

— Vinarski in sadjarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za kmetijske mladeniče, ki se hočejo praktično izveščati v vinarstvu in sadjarstvu, to je v napravi vinogradov, sadovnjakov, trtic in drevesnic, v cepljenju, obrezovanju in

negovanju trt in drevja, v gnojenju in obdelovanju vinogradov in sadovnjakov itd. Večanje se vrši pod strokovnim vodstvom in s teoretično utemeljitvijo vsakega dela. Tečaj se prične 1. aprila in konča 31. oktobra 1922. Sprejme se 10 do 12 učencev v starosti najmanj 15 let. Učenci dobivajo na zavodu popolnoma prosto oskrbo in mesečno 30 kron nagrade. Bolehni ali slabo razviti mladeniči se ne sprejemajo. Prošnje za sprejem, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole, krstni list ali domovnico in potrdilo županstva o lepem vedenju, je vložiti pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto, najpozneje do 15. marca t. l.

— Novi člani srbske akademije znanosti. Na svoji zadnji seji je srbska akademija znanosti v Beogradu imenovala za svoje redne članke: Vseučilišna profesorja dr. Zivojina Gjozjevića in Nedeljka Košanina ter muzejskega ravnatelja Pero Pavlovića. Za dopisujoče članke pa je imenovala: dr. Gajdo, dr. Peikovica, dr. Erdelija, dr. Čajkanić, dr. Corovića, Zivanovića, mgr. de Bulića, Milana Rakića, Ivanovića in Vidovića.

— Nove uniforme je dobilo te dni belgajsko orožništvo. Uniforme so iz finega angleškega blaga rujava barve.

— Izgnan komunist Banjaluka policija je nedavno izgnala Dušana Balabana v njegovo rojstno mesto Prijedor. Bil je duša komunistične organizacije in pri delavstvu tako priljubljen, da so poslali na notranje ministrstvo prošnjo, da mu zopet dovoli bivanje v Banjaluki. Če je njih prošnja imela uspeh, listi ne poročajo. Najbrže ne.

— Napaden zdravnik. Sarajevskega zdravnika dr. Demišića sta pred par dnevi napadla dva muslimana. Ko se ju je hotel obraniti z revolverjem, sta mu orožje odvzela in se sama javila policiji, kjer sta izjavila, da se je zdravnik spozabil nad ženo enega napadalec.

— 4000 rodbij je v Pragi brez stanovanja. Tako se je konstatiralo na eni zadnjih sej praškega občinskega sveta.

— Bakteriološki zavod v Zagrebu. Ministrstvo za javna dela je za dogotovitev nove zgradbe bakteriološkega zavoda v Zagrebu dovolilo 1 milijon dinarjev kredita.

— »Batinjanec« napreduje. Kakor poroča subotički »Neven«, so pričeli orožniki s preiskušeno metodo »batinjanec« tudi med Bunjevci in se je takih slučajev v zadnjem času že precej zgodilo.

— Obojeni vojaki. Pred sarajevskim vojaškim sodiščem je bilo te dni obojenih več vojakov radi upora. Eden je dobil 3 leta, drugi 2 leti in pol, štirje po dve leti in eden dva meseca. Pred volitvami v konstituinto so dobili v roke proglas komunistične stranke, ki jih je tako navdušil, da so pričeli klicati: »Živela revolucija«.

— Za uboj osla 2 leti in 8 mesecev ječe. Vojaku Abasu Feratoviću v okolici Skoplja se je zdelo, da se njegov sosed nekoliko preveč zanima za njegovo mlado ženo. Ko se je nekega dne sosed vračal iz mesta in zadovoljno jahal svojega osla, ga je Feratović čakal in ustrelil nanj. K areti je zadel osla, ki je takoj poginil. Sarajevsko vojno sodišče mu je prisodilo za ta junaški čin 2 leti in 8 mesecev zapora.

— Adventisti v Sarajevu. Kakor poročajo sarajevski listi, se tam precej širi sekta adventistov. Nekaj stanziranih žena in mož živahno agitira za to sekto, ki od države ni priznana in razdeljuje razne knjige, med njimi »Pot Kristusa« od Whiteja, ki je izšla v srbskem prevodu dr. Hanžekovića v Novem Sadu, ki je centrom tega verskega gibanja. Adventisti v Sarajevu imajo nekaj pristašev predvsem med delavci in se vedno širijo.

— Odprava rumunskega konzulata v Pragi. Češki listi poročajo, da bo rumunski konzulat še tekom tekočega meseca ukljčen z ozirom na reduciranje izdatkov.

— Podpiranje lekarn na Češkem. Ministrstvo za narodno zdravje je izdelalo zakonski načrt za podpiranje vseh lekarn na Češkem in Slovaškem. Da so lekarnari odločno proti temu zakonu, je razumljivo.

— Katastrofa v kopališču. V velikem ljudskem kopališču v Bobru na Češkem je te dni eksplodiral parni kotel ravno, ko se je kopalo okrog 200 delavcev. Sedem delavcev je bilo težko, nad 50 lahko ranjenih. Eden je umrl. — Kdo je lastnik? Dne 13. februarja t. l. je bil na glavnem kolodvoru v Ljubljani aretiran 25letni Martin Macan, delavec iz Štokovca pri Pulju, ki je imel pri sebi 20 pločevinastih tas z monogramom F. S., 10 svečnikov iz medi, 15 pisanih predposteljnih preprog, 10 belih zagrinjal za okna, 1 prt in dva mala podglavnika. Lastnik teh stvari, ki so bila ukradene najbrže v kakem hotelu (letovišču), naj se zglaši pri preiskovalnem sodniku v Ljubljani.

Štajerske novice.

† Roparski umor. V Mariboru je bil izvršen včeraj v stanovanju finančnega svetnika dr. Brenčeta v Cvetlični ulici 21. v drugem nadstropju, roparski umor, čegar okolnosti pa odslej še niso popolnoma pojasnjene. Dr. Brenčeta je bival v stanovanju s svojim 10letnim sinom ter mu je stregla 60 let stara služkinja. Ko se je finančni svetnik dr. Brenčeta vrnil snoči okoli 8. ure zvečer domov, je našel vrata v svojo sobo zaklenjena. Ko je pogledal v kuhinjo, je videl nekaj stvari, last služkinje, o kateri je sprva mislil, da je še v sobi. Iskal je ključa, da bi sobo odprl, vendar pa jih ni našel. Na klicanje se mu tudi ni nihče odzval. Stvar mu je postala sumljiva in je šel na policijo po pomoč. Ko so pozneje s silo odprli spalnico, so našli sobo v velikem neredu. Omare so bile vse odprte, postelji pa sta bili razmetani, kakor sta bili zjutraj, ko je odšel z doma. Na eni izmed postelj so našli služkinjo mrtvo, glavo zavito v cunj. Bila je menda zadavljena. Ropar je odnesel več obleke in drugih stvari. Sklepa, da se je umor zgodil že v dopoldanskih urah, ker so postelje bile še razgrnjene in je tudi v kuhinji ostalo še vse neurejeno. Zanimivo je, da se je umor zgodil v drugem nadstropju in da ni nihče od sosednih strank čul kaj sumljivega ali pa zapazil strela.

† Direktni promet Maribor—Gornja Radgona. —Ljutomer. Obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani objavlja: Danes 22. februarja se odpre zopet direktni tranzitni promet na progi Maribor—Gornja Radgona—Ljutomer. Vozili bodo nastopni vlaki: Odhod iz Maribora ob 8.20, prihod v Ljutomer ob 10.19, odhod iz Maribora ob 20., prihod v Ljutomer ob 23.34. Odhod iz Ljutomera ob 9.30, prihod v Maribor ob 14.06, odhod iz Ljutomera ob 16.47, prihod v Maribor ob 20.52.

† Občni zbor Jugoslovanske Matice Maribor. V ponedeljek zvečer se je vršil v mali dvorani Narodnega doma drugi občni zbor mariborske podružnice Jugoslov. Matice. V nasprotju z lanskim občnim zborom, ki je prenapolnil veliko dvorano, se je za to zborovanje pojavila taka malobrižnost, da je prišlo že do sklepanja občni zbor preločiti na ugodnejši čas. (Torej celo ob taki priliki — »kulturalni Maribor«.) Polagoma se je nabralo toliko članov, da se je vršil »drugi občni zbor ob vsakem številu.« Zborovanje je otvoril pred. prof. Ribarič s poročilom glavnih ptoz o delovanju podružnice, ki se ponaša z lepimi uspehi. Število članov je naraslo od 1300 v letu 1920. na 2650. Lep uspeh izkazuje tudi podružnična blagajna, ki je sprejela od članov, daril in raznih prirediteljev nad 220.000 K, od katerega je odpisala pokrajinskemu odboru v Ljubljano 145.000 kron.

† Mariborski mestni gospodarji in draginja. Kakor je Maribor prvi in brez protesta sprejel občinsko sodišče, tako je brez ugovora sprejel prvi tudi novi zakon o pobiranju draginje, ki je že tisti dan »pobile« cene mesu od 36 na 48 kron. Ljubljana protestira, Zagreb naravnost revolucijonira proti novi draginji, Maribor molči. Tozadevno ima mestni magistrat res zavezane roke. Lahko pa bi nastopil tam, kjer je gospodar in na kar ga veže dolžnost: v klavnicah, na trgu in v mesnicah pri kontroli slabega in najslabšega mesa, ki se prodaja kot prvovrstno ter pri škandalozni javni goljufiji s kostmi, katere mesarji kupujejo od preključevalcev po par kron, a prodajo jih po ceni z mesom vred. Mesariki milijonar Filipič je dal ubogi uradniški mensi na 37 kg mesa 12 kg kosti. Revne družine, ki si kupijo po 1 kg mesa, dobe 40—45 dkg kosti.

Gospodarstvo.

BOZRA.

Curih, 21. februarja. Berlin 2:20, New York 5:13, London 22:46, Pariz 47, Milan 25:70, Praga 0:50, Budimpešta 0:75, Zagreb 1:55, Varšava 0:14, Dunaj 0:11, avstrijske krome 0:09.

Zagreb, 21. febr. Devize: Berlin 137—141, Bukarešta 0—243, Milan 1560—1605, London (izplačilo) 0—1414, (ček) 1390—1400, New York (ček) 0—321, (kabel) 0—322, Pariz 2950—2960, Praga 594—600, Svica 6200—6235, Dunaj 4.95—5.025, Budimpešta 47—47.75. Valute: Ameriški dolarji 315 do 320, carski rublji 25—30, napoleondori 1180 do 1195, nemške marke 146—150, rumunski lei 240 do 242, italijanske lire 1580—1595.

Belgrad, 21. februarja. Valute: Ameriški dolarji 77, nemške marke 38, rumunski lei 60, bolgarski lei 50. Devize: London 342, Pariz 720, Zehnova 1260, Praga 148.25, Dunaj 1.23, Berlin 35.75, Milan 398, Budimpešta 11.85.

Dunaj, 21. februarja. Devize: Zagreb 2008—2012, Belgrad 8080—8050, Berlin 2872—2878, Budimpešta 938.50—941.50, London 27.960—28.010, Milan 31.940—31.990, New York 6373—6377, Pariz 53.580—53.620, Praga 11.797—11.803, Sofija 4270—4280, Curih 124.275—124.335. Valute: Dolar 6298—6302, bolgarski lei 4045—4055, angleški funti 27.800—27.910, francoski franki 58.180—58.270, italijanske lire 31.780—31.810, dinarji 7990—8010, rumunski lei 5095—5105, švicarski franki 132.475—132.535, češkoslovaške krome 11.747—11.753, madžarske krome 950.50—962.50.

Praga, 21. februarja. Dunaj 0:74, Berlin 27:25, Rim 27:31, Budimpešta 7:32, Pariz 500:50, London 239:50, New York 54:25, Curih 1053, avstrijske krome 0:74, lire 272.

Berlin, 21. februarja. Dunaj 418 (?), Budimpešta 32:56, Milan 1108:53, Praga 407:55, Pariz 207:05, London 381:50, New York 219:78, Curih 4270:70.

g Kriza ljubljanske manufakturne tvrdke. Z ozirom na tozadevno vest v včerajšnjem »Slovenec« nam sporoča poravnalni upravitelj odvnetnik dr. Juro Adlešič, da ni ponudil upnikom še ničesar, ker valed obsežnosti trgovine še ni mogel preračunati, koliko odstotkov imajo upniki pričakovati. — Popravljamo vest v toliko, da ni ponudil dr. Adlešič upnikom 30 odstot., ampak imajo imeti tvrdke Grobelnik sam.

g Trošarinski predpisi. Delegacija ministrstva financ je izdala 2 zvezek trošarinskih predpisov, ki obsega prvi del začasnega zakona o drž. trošarinah, takšah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 ter popravke in dopolnitve k zakonu o drž. trošarinah in trošarinskem pravilniku. Ti popravki in dopolnitve, ki so izšli na podlagi omenjenega začasnega zakona o drž. trošarinah in veljavnostjo izza dne 1. septembra 1921, so natisnjeni deloma na lepakih in deloma v ročni knjižici. Lepake je uporabiti za prilepljenje oziroma prelepljenje izmenjanih določil v knjižici »Trošarinski predpisi«, izdani od delegacije leta 1921., in za ročno izvršitev malenkostnih popravkov omenjene knjižice v smislu navodil, ki so označena na lepakih samih. En izvod te knjižice z lepaki vred stane 7.50 Din. Karočila in denar prejema izključno le gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Če se pošlje denar po pošti, naj se pošlje s pošto nakaznico. Knjižica »Trošarinski predpisi 2. zvezek« z lepaki vred tvori s prvotno izdanimi trošarinskimi predpisi eno celoto. Nekaj izvodov »Trošarinskih predpisov 1. zvezka« je še naprodaj pri tukašnjem gospodarskem uradu po 7.50 Din. za izvod. Z drugim zvezkom skupno stanejo predpisi 15 dinarjev.

g Borza v Islandiji. Dansko časopisje poroča, da je islandski trgovinski odsek v Refkjaviku ustanovil prvo islandsko borzo, ki zaenkrat posluša vsaki torek in petek od 1. do 3. ure.

g Švedski izvoz in uvoz. Švedska je izvozila novembra 1921 za 103 milijone kron (oktobra 99.3 milijonov), uvozila pa je novembra 1921 za 94.7 milijonov kron (oktobra za 101.2 milijonov). Medtem ko je imela švedska zunanja trgovina meseca oktobra presežek pri uvozu za 1.5 milijonov kron, je znanal novembra 1921 presežek izvoza 8.8 milijonov kron. Presežek uvoza od januarja do novembra 1921 znaša 168 milijonov proti 1054.1 milijonov kron l. 1920.

g IV. mednarodni vsrčni velesejem v Pragi se bo vršil od 12. do 19. marca 1922. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je bilo doposlanih nekaj na ta sejem se nanašajočih informativnih brošur, ki se interesantom na razpolago.

g Južnoameriška transversalna železnica. Milanski »Solec« poroča, da bo pričeti kanadska kapitalistična grupa zidati železnico, ki bi zvezala Argentino z Venezuelo. Ta nova transverzalka bi bila izrednega pomena za svetovno trgovino.

g Usnjerska industrija v Združenih državah. V Združenih državah nameravajo vpe-

ljati na uvoz kož, ki so bile do sedaj proste carine, 15% uvozne carine. Zastopniki čevljarstva in usnjarske industrije, ki zagovarjajo carine prosti uvoz, zahtevajo, če se že njihovim željam ne ugodijo, pobiranje izenačitvene carine na uvoz usnja in čevljev. Ker cela vrsta evropskih držav, ki imajo veliko usnjarsko industrijo, dopuščajo carine prosti uvoz kož, bi bila strojarska in čevljarstva industrija v Zedinjenih državah občutno prizadeta. Zato ni dopustno, da bi se radi politike gotovih strank izdajalo gospodarske zakone, ki slabo vplivajo na gospodarsko življenje. (Shoe and Leather Reporter, Boston, 22. dec. 1921.)

g. Danski uvoz iz Nemčije. Danska trgovina je uvozila iz Nemčije, tekstilij iz volne in bombaževine v letu 1913 1422 ton, v letu 1920 485 ton, v prvem polletju 1921 355 ton; izgotovljenih izdelkov iz volne l. 1913 52 ton, leta 1920 217 ton, v prvem polletju leta 1921 46 ton; izgotovljenih izdelkov iz bombaževine leta 1913 29 ton, leta 1920 70 ton, v prvem polletju 1921 13 ton; čevljev leta 1913 213 ton, leta 1920 23 ton, v prvem polletju 1921 55 ton; cigar leta 1913 213 ton, leta 1920 69 ton, prvo polletje leta 1921 65 ton; steklenic, kozarcev itd. l. 1913 1397 ton, 1920 77761 ton, prvo polletje 1921 1952 ton, papirnatih izdelkov 1913 6421 ton, 1920 6626 ton, v prvem polletju 1921 3238 ton.

g. Kameno olje v Zedinjenih državah. Dobava kamenega olja iz olinatih škrljevec, ki ima svoj izvor na Francoskem in Škotskem, se je tudi v Zedinjenih državah zelo razširila. Veliki skladi olinatih škrljevec se nahajajo v državah Kolorado, Nevade, Utah itd., kjer je bilo leta 1920 postavljenih 8 rafinerij. Samo v Kolorado je na razpolago 20.000 milijonov barelov surovega olja in 300 milijonov ton ammonium-sulfata. Skladišča olinatega škrljevca se nahajajo tudi v Nemčiji, Bolgariji, Estoniji, Jugoslaviji, Švici, Španiji. Kljub temu, da so ustanovni stroški zelo veliki in se v današnjih razmerah izplača samo obrat vele-rafinerije, je pričakovati, da bodo priče tudi manjše države, v katerih se nahajajo olinati škrljevec, s pridobivanjem olja, da bi se osvobodile monopola na kameno olje, ki ga pa imajo danes velesile. (The Statist, London, 31. dec. 21.)

Ljubljanske novice.

lj Sodalitas ss. Cordis za ljubljansko mesto ima svoj sestanek danes, v sredo, ob 5. uri popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Na dnevnem redu je poleg druge tvarine razgovor o sklepih verske enquete v Belgradu.

V Rekodskem domu predava prihodnji ponedeljek ob 8. uri zvečer gosp. profesor Šarabon o zelo času primernem predmetu. Ker so predavanja stolne »Prosvete« posebno v zadnjem času zelo številno obiskovana, je pričakovati, da bo imel tudi ta gospod predavatelj polno dvorano.

lj Pevski zbor Glasbene Matice. Pevske vaje se vrše v istem redu kot dozdaj z razdeljenimi glasovi trikrat na teden. Točno in redno! — Odbor.

lj Tajna prostitucija se je v Ljubljani silno razpasla. Dne 20. t. m. je policija aretirala kar šest tajnih prostitutk in eno zvočnico. Vedno večji obseg tajne prostitucije v Ljubljani bo pa moral prisiliti odgovorne činitele, da se mora ustanoviti zavod, v katerem se bodo lahkomisljena dekleta napotila na pravo pot. Policijske in sodnijske kazni prostitucije še nikjer niso omejele, pač so pa primerni zavodi dosegli že sijajne uspehe na tem karitativnem polju.

lj Tatvine. Aretirali so znano tatavo Hildo Kump, katere je bila 13. decembra lani izpuščena iz 8 mesečne ječe v Bečunah, ker je pokradla perila vrednosti 4000 kron in ga razdelila svojim prijateljicam. — Zepariji so ukradli Berti Kobal denarnico. — Antoniji Brodnik je bila ukradena črna usnjata denarnica.

lj Poneveril je Francu Borcu v Kamniku France Lanišek 9500 kron, na to se pa z bratovo knjižico podal po svetu. Laniška so orožniki izsledili na Pragerskem in ga zaprli.

lj Sale unele so se v dimnik hiše na Aleksandrovi cesti št. 1. Dva došla gasilca sta oženi hitro pogasila. Dimnikar dimnika že od meseca aprila ni očistil.

lj Tatvina ob izletu splitskih trgovskih akademikov. Anton Orlovič iz Splita je šele 18 let star, toda v Splitu je bil že zaradi tatvine obsojen na 2 meseca ječe, enkrat pa na 3 dni zapora. Ko so lani meseca julija priredili splitski trgovski akademiki izlet v Slovenijo, se jim je prigriznil tudi Orlovič. Dne 29. julija so akademiki priredili izlet na Bled, Orlovič je pa ostal v Ljubljani in se je podal na L. državno gimnazijo, kjer je ukradel kovčeg Miljenka Tudorja, v katerem je bilo blaga v vrednosti 17.000 K. Deželno sodišče je prisodilo Orloviču 4 mesece težke ječe.

lj Tatvine. V parni kopeli pri Slonu je bil ukraden Alfredu Sumiju 25.000 K vreden kožuh. — V tramvaju je bila ukradena Mariji Zgonc ženska ročna torbica. — Dvokolesni vozček je bil ukraden v Vegovi ulici Ivanu Brgantu. — Viktorju Komunu je bila ukradena nepleskana miza vredna 400 K in obleke ter perila v vrednosti 7500 kron.

Cerkveni vestnik.

c Iz Amerike se nam poroča: č. g. Engelbert Pollak, bivši frančiškan ljubljanske provincije, je imenovan za pravega konzistorijalnega svetnika v škofiji Great Falls Montana. Mudil se je zadnje čase kot zastopnik škofov v cerkvenih zadevah v Rimu, odkoder se je vrnil nazaj v Ameriko.

Narodno gledališče.

Kdo je kriv? Za nedeljo zvečer je bil napovedan »Hamlet« in gledališče je bilo popolnoma razprodano; posebno številno so bili zastopani ljudje iz dežele, ki so porabili nedeljo, da si ogledajo »Hamleta« v novi spretno naštudirani režiji g. Šesta. Mesto da bi se pričela predstava, pa je malo po 8. uri eden izmed igralcev čakajočemu občinstvu javil, da je predstava odpovedana, »ker je gospa Boršnikova nenadoma zbolela«. Ker sem še malo pred 8. uro videl gospo Boršnikovo pred gledališčem, se mi je zdel ta vzrok nekam čuden, zato sem se o stvari informiral in zvedel sledeče: Ob določenem času se je zbralo vse oboje ter pripravljalo toaleta in maske, ko pride gospa

Saričeva in izjavi, da je v njeni garderobi preveč mrzlo in da vsled tega ne more urediti svoje toalete ter je odšla. Med obojem je nastalo precejšnje razburjenje, kajti radi »prevelikega mrzla« (10° C) v garderobi gospe Saričeve je bila že generalna vaja za »Hamleta« odpovedana in so se morali vsi igralci demaskirati, uprava pa je trpela precejšnjo škodo. Gospa Boršnikova, ki je bila prepričana, da se zgodi isto tudi sedaj, je odšla domov, blagajničarka je izplačala denar za prodane vstopnice, občinstvo pa se je nevoljno razšlo po kavarnah in zabilo večer mesto v gledališču v zaduhlih in zakajenih lokalih. — Ob tej priliki je treba poudariti, da se igralski krogi zelo pritožujejo na upravo drame. Nekateri spodje nikakor ne morejo živeti brez protežiranja njim simpatičnih oseb ne glede na umetniško kvaliteto. Radi teh razmer so odpovedali med drugimi gospa Boršnikova, gg. Rogoz, Šest l. dr. Prepričani smo, da bo g. Hubad takoj, ko mu bo dopustilo zdravje, napravil red tudi v drami in odstranil, kar je guilega in nesposobnega.

Prosveta.

SPOMINI NA ARTUR NIKISCH-A.

V majniku leta 1918. sem imel prvič priložnost videti mojstra-dirigenta. V koncertni dvorani sem čakal v svetem razpoloženju nastop dirigenta. Nikisch! Oprijela se me je neka svečana ekstaza, polna mistike in romantike do največjega svečnega umetnosti. In nehoti sem se spomnil besed Čajkovskega: »Njegove (Nikischove) mile oči vsebujejo neko čarobno moč, ki orkester tako sugerirajo, da zagrnijo kot tisoč pozavon, da žvrgoli kot slavček ali da umre v mistični tajnostnosti.« — Koncert je bil posvečen Beethovnu in sicer Leonardu (3), III. in V. simfoniji. Kakor energični in divji je bil prvi stavek te prave »Eroike vojne«. In genialni finale je ostal velik in širok v dramatičnem pripovedovanju. Le neznatne menjave tempe in ostri sforzandi so oživil simfonijo. Tudi v e-mol simfoniji je bilo težišče tam, kjer težka bol upa rešitve (v izpeljavi). Z neko čarobno močjo se je dvigal upor kontrabasov (skero) in v tesni skupnosti je zazvenel finale. Vtis koncerta je bil zame tako velik, da mi je ostal v spominu le Nikisch kot vzor dirigenta. Uspehi Arturja Nikische so svetovnoznameniti. Uspehi so učinki in učinki vsebujejo vzrok. Zdi se mi, da leži karakteristika njegove umetnosti v hrepenenju po romantiki. Romantika je dala njegovemu čuvstvu izraz. Večina drugih dirigentov išče drugih pripomočkov: filozofirajo, analizirajo in docirajo in reflektirajo. Umetnost je pri teh znanost. Pri Nikischu sem opazil, da pri vsaki godbi, tudi dramatični, najprvo poudarja absolutno muzikalno čuvstvo, t. j. da ne išče izven čiste muzike nobene druge efektne podpore. Godba se materializira, če se trajno spaja z neko bodisi tudi poetično predstavo. Čuvstva, ki je Nikischu vodilo srce, ni nikoli korigiral in če so mu to tudi zamerili kritiki. Le subjektivnost mu je bila merodajna. Zato je izumil posebno tehniko dirigiranja. Ta tehnika je negirala vsako običajno taktiranje in je dvignila k principu misel Wagnerja čez deklamacijo melodije. Orkestralnim igralcem in kritikom je bilo to neprijetno. A ta najlepša moderna dirigentska tehnika, kjer se godba bliža arhitekturi, spreminja melodično frazo v plastiko. Nikisch je bil, ki je godbeno misel transponiral v duševno sliko. Najljubše so mu bile romantične kompozicije, kakor: Manfred-uvertura, Večni mornar, Lisztove simfonije pesnitve itd.

Nedavno mu je vzela smrt taktirko iz roke. Njegove umetniške interpretacije so se ukoreninile v dušah tolikim vernim poslušalcem, in žive naprej — — — — —

Lojze Herczog. pr. Gospa Pavla Lovišetova, koncertna in operna pevalka v Ljubljani, priredi pod okriljem Glasbene Matice v Ljubljani in v okviru jubilejnih koncertov Glasbene Matice prilikom njene šestdesetletnice samostojen koncert, na katerem bo izvajala najlepše samospeve naše slovenske glasbene literature. Koncert se vrši v ponedeljek, dne 6. marca v dvorani hotela »Union«.

pr. Meško v češčini. Praški »Čech« prinaša v prevodu Fran. Ks. Meškovo »Legendo o čarobnih očeh« (Legenda o čarovnyh očeh). Prevajal V. Kronus.

pr. Berliozova simfonija se na vsestransko zahtevo ponavlja na koncertu, ki se bo vršil sredi marca. Prvi del sporeda bo obsegal nove skladbe, med drugimi novo orkestralno delo, ki ga ravnokar piše skladatelj Emil Adamič.

Orlovski vestnik.

Pantovski večer Šentpeterskega Orla se vrši danes ob 8. uri zvečer. Pridite vsi! Pevska vaja ob pol 8. uri.

Ljubljana — Sv. Jakob. Danes točno ob pol 8. zvečer telovadba za vse člane telovadce.

Turistika in sport.

Smučarska tekma v Planici (pri Ratečah) dne 26. t. m. — Občinstvo, ki namerava prisostvovati tej velozanimivi tekmi, opozarjamo, da so vse sobe in postelje v Ratečah rezervirane edino le za smučarje-tekmovalce in odbor tekme. Izletniki in gledalci naj prenoče zato v Kranjski gori in pridejo drugi dan do 11. ure peš (ali s sanmi ali vlakom do postaje »Planica«) na cilj (označen z zastavami), ki je oddaljen le 20 minut nad železniško postajo »Planica«. Do cilja bo uglajen, dobrozgažen pot, poleg se bo kuril ogenj za ogrevanje, točil čaj, tudi jastine bodo na razpolago. Obed po tekmi v Ratečah ali Kranjski gori. — Razdelitev daril in vencev med zmagovalce, objava rezultatov v Ratečah ob 3. uri 30 minut. Skupni odhod na vlak se bo razglasil po gostilnah. Vozne železniške legitimacije za brezplačni povratek se bodo izdajale v Kranjski gori (Hotel Slavci) in v Ratečah (gostilna Žerjav). Po odhodu kupljeni celi vozni listek je shraniti dobro.

Kaj je Elgafluid - to je zna! Lekarnar Feller - Stubica!

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometar v C	Psilom. dif. v C	Nebo, vetrov	Padašina v mm
10.2. 21 h	734.4	3	0.7	v. jas. jvzh.	—
21.2. 7 h	737.1	0.6	0.5	mogla	—
21.2. 14 h	736.5	10	0.8	jasno	—

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 3 Din.)

BATERIJE ZA ŽEPNE SVETILKE:
A. Stadler, Sv. Petra cesta št. 23.

FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.

KLEPARJI:
Korn T., Poljanska cesta št. 8.
Remfgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.

KNJIGARNE:
Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje:
Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PARNI PEKARNA:
Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Grad. št. 5.

PISALNI STOROJI IN POTREBŠČINE:
Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

SOBNO SLIKARSTVO:
Zuran Martin, Mestni trg št. 12.

Staro zlato srebro, nerabljen denar in drugo kupujem po najvišjih cenah. Uradne ure od 9. do 12. dop. J. Augustin, trg. s zlatom in srebrom, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

SPEDIČIJSKA PODJETJA:
»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7—9.

TELOV. POTREBŠČINE IN KLOBUKI:
Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Erjavce & Turk pri »zlati lopatic«, Valva-zorjev trg št. 7.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA:
Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10. (Ceno in točno.)

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV:
Cihla Josip, Dunajska cesta št. 67.

ZALOGA POHISTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

NA PRODAJ po ugodni ceni: pisalna miza, omara, aromatične harmonike, lep avtomatičen gramofon, plošče in lep dresiran pes-foksterijer. Vprašati v trgovini Zidovska-cesta št. 6. 614

Akordanta za krožno peč

(RINGOFEN) rudniške opekarne v Trbovljah, iščemo. Letna produkcija približno 3.000.000 zidne opeke. — Interesenti naj se v svrhu ustnega dogovora zgledajo do 15. marca t. l. osebno pri našem rud. ravnateljstvu v Trbovljah. Začetek kampanje koncem aprila.

Trboveljska premogokopna družba.

Originalni belgijski težki žrebci za odgoj dospe te dni in ostanejo na prodaj pri E. Vajda, Čakovec Medjimurje - - Jugoslavija. Brojavke: Vajda Čakovec - Telefon 59.

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J. POGAČNIK, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 1, I. POSREDOVALCI SE DOBRO PLAČAJO!

Popolnoma bela luč tvori s plinom napolnjenoj OSRAM-NITRA-svetilki prednost svetlobnik izvirov

ŠPANSKA BOLEZEN

pojenjuje in neha, ako pijete pravi medicinal Mascotte Cognac. Dobiva se v vsaki boljši trgovini. „Miva“ d. d. Sarajevo.

Razglas.

Ofertna licitacija za veleprodajo soli v Sloveniji

se vrši ponovno dne 18. marca 1922 ob 11. uri dopoldne v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Zakupna doba od 1. maja 1922 do 31. decembra 1923.

Ofertni pogoji, ki so izza prve licitacije premenjeni, se dobe v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Pokrajinska monopolska Direkcija v Ljubljani, dne 20. februarja 1922.